

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 43/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Luptákom, Námestie Š. Moyses a 3, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 250/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Luptákom, Námestie Š. Moyses a 3, Banská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojho

základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 250/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. V zmysle čl. X bodu 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec sťažovateľa 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom štvrtého senátu ústavného súdu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom podstavení jedného z deviatich žalobcov stranou konania vedeného Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 171/2011, predmetom ktorého je rozhodovanie o žalobe o zaplatenie sumy 8 016 € s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Okresný súd vo veci meritorne rozhodol rozsudkom č. k. 8 C 171/2011-356 z 24. októbra 2016. Proti označenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia, ako aj žalovaný v 1. rade a krajský súd vedie (napadnuté) odvolacie konanie pod sp. zn. 6 Co 250/2018.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

4.1 Sťažovateľ uvádza, že konanie v jeho veci prebieha viac ako osem rokov a stále nebolo právoplatne skončené. Podľa sťažovateľa hoci sa konanie v čase podania ústavnej sťažnosti nachádzalo v štádiu odvolacieho konania, je potrebné ho z hľadiska existencie zbytočných prietáhov posudzovať ako jeden celok (tzn. prvoinštančné a odvolacie konanie spoločne).

4.2 Podľa sťažovateľa konanie v jeho veci nie je právne ani skutkovo zložité, patrí do bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, on svojím správaním v konaní zbytočné prietahy nespôsobil a zodpovednosť za celkovú dĺžku konania nesú príslušné všeobecné súdy, ktoré dosiaľ neodstránili jeho právnu neistotu.

4.3 Sťažovateľ sa tiež domáha primeraného finančného zadosťučinenia, a to „s ohľadom na celkovú dobu súdneho konania a jeho doterajší priebeh, ako aj s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia (jeho, pozn.) práv“ v sume 5 000 €.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co/250/2018 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky Krajskému súdu v Žiline prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ]... finančné zadosťučinenie v sume 5.000,00 € (slovom päťtisíc Eur), ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ]... náhradu trov právneho zastúpenia v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť Eur a päťdesiatjeden centov), ktorú je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

6. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

13. Podľa čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prierahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak (naposledy označené ustanovenie sa týka konania o súlade právnych predpisov, pozn.). Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou ústavnej sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. napr. II. ÚS 19/05, IV. ÚS 233/09, IV. ÚS 801/2013, II. ÚS 132/2017).

16. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti v posudzovanej veci vyplýva, že sťažovateľ v kontexte svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov, resp. práva na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote namieta predovšetkým postup okresného súdu, ktorý rozhodoval o jeho žalobe o zaplatenie peňažnej sumy z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) však za porušovateľa svojich práv označuje výlučne krajský súd, ktorý rozhoduje o odvolaní proti meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie, a v petite

ústavnej sťažnosti sa domáha vyslovenia porušenia svojich práv taktiež výlučne (odvolacím) krajským súdom. Ústavný súd v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania preto mohol preskúmať sťažovateľom namietané porušenie jeho v ústavnej sťažnosti označených práv len postupom krajského súdu v napadnutom konaní (a nie aj postupom okresného súdu v konaní predchádzajúcom odvolaciemu konaniu).

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pričom v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

18. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011). Za iné (ďalšie) dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer (IV. ÚS 62/08).

19. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní v prvom rade poukazuje na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané prietahy spôsobené postupom súdu. Inými slovami, k porušeniu uvedeného práva môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k prietahom, a naopak, i keď k prietahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (pozri k tomu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach *Libanský v. Česká republika* alebo *Králiček v. Česká republika*, obdobne I. ÚS 418/2014, tiež napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04). Pritom ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

20. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ako aj zo zistení ústavného súdu pri príprave jej predbežného prerokovania vyplýva, že spis okresného súdu sp. zn. 8 C 171/2011 bol na účely rozhodnutia o odvolaniach podaných proti rozsudku súdu prvej inštancie z 24. októbra 2016 postúpený krajskému súdu 27. septembra 2018, čo znamená, že vec sťažovateľa je v dispozícii odvolacieho súdu 16 mesiacov. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že z už uvedených dôvodov nemohol preskúmať postup okresného súdu vo veci sťažovateľa, do ktorého spadá aj jeho činnosť, prípadne nečinnosť pri predkladaní veci krajskému súdu. Uvedená (doterajšia) doba trvania odvolacieho konania pred krajským súdom pritom podľa názoru ústavného súdu *prima facie* nevybočuje z medzí ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti v takej miere, na základe ktorej by bolo možné konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Tento záver ústavný súd vyslovuje aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach,

podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 596/2017, IV. ÚS 211/2018).

21. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní (dosiaľ) nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. k porušeniu jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa.

23. Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za vhodné uviesť, že toto uznesenie (ani vo vzťahu k postupu krajského súdu) nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto ak by krajský súd v ďalšom priebehu napadnutého konania bez ospravedlniteľného dôvodu nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby sa za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok opätovne obrátil na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu